СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LVIII. Ч. 190. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го СЕРПНЯ 1950. No. 190. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 17, 1950. VOL. LVIII.

П'ЯТЬ ЦЕНТІВ в Злуч. Дер. Америки СІМ ЦЕНТІВ Закордоном — Тел. „Свободи": BErgen 4-0807, 4-0237 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 — FIVE CENTS in the U. S. of America SEVEN CENTS Elsewhere

РУХ У КОНГРЕСІ ЗА ЗЯСУВАННЯ ЗАКОРДОННОЇ ПОЛІТИКИ

Вашингтон, 15 серпня. — Конгресмен Фредерік Кудерт зголосив в палаті репрезентантів резолюцію з зазивом до президента Трумана, щоб він ясно сказав американському народові, що думає уряд зробити на випадок якоїсь нової комуністичної агресії в якій небудь частині світу. Він згадав про положення в Кореї як переконливий доказ, що адміністрація не має послідовної закордонної політики ані стратегії і по імені вичислив 18 місць на земному гльобі, в яких можна передбачувати небезпеку. Якщо б президент не відповів на таке домагання, Кудерт пропонує, щоб Конгрес самий настановив спеціяльну комісію для випрацювання плянів кращої закордонної політики, яка відповідала б потребам часу і була б вдоволяюча для американського народу.

Сенатор Генрі Кабот Лодж закинув президентові, що його програма для перемоги у війні в Кореї та пляни озброєння для недопущення до агресії в інших частинах світу не є вистачальна. Він доражує опрацювати повну програму для поборювання комуністів і відзискання ініціятиви в закордонних справах.

100,000 ЛЮДЕЙ СПІШИТЬ ПОБАЧИТИ РЕЛІГІЙНЕ ЧУДО.

Неседа, у стейті Висканзин. — Товпа зі 100,000 осіб зібралася коло збудованої каплиці, над якою, як каже фармерка Мері Анна Ван Гооф, вже 17-тий раз появляється їй Пречиста Діва Марія. Вона каже, що Пречиста каже їй: „Молися, молися гаряче. Час уже короткий". Громада вірних прибуває сюди з усіх околиць Злучених Держав. Єпископ Джан Тріс з дієцезії Ла Кросс зпочатку забороняв спеціяльні богослуження в каплиці, однаже з нагоди свята Успення Преч. Діви дав дозвіл відправлення Служби Божої.

РОЗБРОЄННЯ НЕ БУДЕ ПЕРЕПОНОЮ ДО ВОЄН.

Вашингтон. — Коли б так знищити всю зброю світу, включаючи атомову бомбу, то для війни не буде стриму, як каже Товариство Закордонної Політики. Проф. Вилієм Кофман з університету Єйл твердить, що знищення зброї могло б тільки припинити вибух війни, однаже війна прийде. Коли народи хочуть воювати, то найдуть і способи. Проф. Ганс Бете з Корнел Юніверсіті каже, що коли б Росія й Америка мали готові водневі бомби, то це радше послабило б Америку. Це тому, що в Америці є повно обєктів, на які можна б було кидати водневу бомбу, а Росія має їх обмаль. Росія заселена рідко, отже кошти водневої бомби не виплатились би, коли б їх кидати на села. Далеко успішніша є робота підривних людей та їхня пропаганда, бо військо не вміє боротися з такою „зброєю".

КОНАЛЛІ ВІДБИВАЄ КРИТИКУ РЕСПУБЛІКАНЦІВ.

Голова комісії закордонних справ, сенатор Там Коналлі опрацював заяву у відповідь на манїфест републиканців, членів цієї комісії, з критикою закордонної політики през. Трумана і Демократичної партії. Коналлі каже, що під теперішню пору не час виходити з нападами в справі закордонної політики. Він каже, що закордонна політика завжди була двопартійна, отже обидві партії є за неї відповідальні.

● Університетський диплом дістала 86-річна жінка пані Стела Крісті в Мідлбері, у стейті Вермонт. Вона брала участь в літніх курсах упродовж останніх 20 років. Осягнула ступінь „Мастер оф Артс".

Совєтське народовбивство в Україні запротоколоване в Конгресі З. Д. А.

Вашингтон, 16. серпня. — Проймаючі грозою злочини совєтського народовбивства в Україні, жертвою якого впали мільйони українців розстріляних, виморених голодом, закатованих і замучених на смерть, як і культурний доробок багатьох українських поколінь, залишиться назавжди запротоколоване в офіційних документах Конгресу Злучених Держав Америки. Що більше, для вияснення генези того страшного червоноросійського злочину в Україні, подано теж його коротку передісторію та доказано, що воно є тільки продовженням завжди однакової російської імперіялістично-деспотичної політики, проти якої від віків героїчно бореться український нарід. — Цю боротьбу продовжує він і сьогодні. Її символом є легендарна Українська Повстанча Армія. Всі факти, знаменито зібрані в свідченні голови Українського Конгресового Комітету Америки, професора Джорджтавнського університету Льва Добрянського, перед підкомітетом сенатського комітету закордонних справ для піддержки американської ратифікації міжнародної конвенції проти народовбивства, опубліковано тепер окремою книгою, звичайним порядком урядових проголошень конгресових протоколів. Книга має 555 сторінок густого друку і в ній є протокол переслухання в цій самій справі трьох урядових свідків та 42 приватних, як теж повідомлення від 59 осіб і організацій, отже разом усіх — 104 свідоцтва. В цьому свідченням проф. Добрянського відано майже одну 5 частину, бо цілих 94 сторінки (від 319 до 413 включно). Зізнання проф. Добрянського, що охоплюють в загальному зарисі проблему цілости не тільки совєтської, але взагалі російської політики народовбивства у відношенні до інших народів, виказують і документально доказують головно совєтські злочини народовбивства на Україні, які не мають порівняння в історії людства. При цьому, свідчення голови УККомітету вбрані в строго правні форми та зроблені точно в рямках і під кутом порушення цього злочину, як його встановляє конвенція проти народовбивства. Крім запротокольованого речевого і доказового матеріялу відносно совєтського народовбивства, в протоколі подається теж незвичайно інтересні запити членів підкомісії, зі сенатором МекМегоном на чолі, та відповіді на них проф. Добрянського, головно відносно українського визвольного руху проти німців і большевиків під час війни та продовжуваного Українською Повстанською Армією проти большевизму до сьогодні. Сенатор МекМегон дивувався і ствердив, що це зрозуміло, що українці, як вільний і гордий нарід не зложать зброї і не підкоряться наїзникові. Проф. Добрянський, значочи про айриське походження сенатора Мек Мегона, відповів: „Правильно, так само, як айриші не підкорилися англійцям!" Сенатор завважив: „Туше!" — „цею вимовною красноріччивістю ніхто не заторкнений більше від мене самого".

В цьому самому протоколі — надруковані теж на 15 сторінках свідчення п. Антона Батюка на цю саму обставину — совєтського народовбивства в Україні.

„ДЖОВ, ТИ НЕ МОЖЕШ ВБИТИ ДУХА" — остерігала Сталіна цим знаменитим рисунком свого часу „Шікаґо Трибюн", як той все новими і новими чистками намагається знищити український нарід, тим грізніший, чим більші жертви він складає. Протокол совєтського народовбивства в Україні, проголошений тепер в документах Конгресу Злучених Держав, наче потверджує цю правду. Сталіне, тобі не вбити духа українського народу, з якого вийде справедливий месник за всі твої злочини!

КОМУНІСТИЧНІ ВТРАТИ

Токіо, 16. серпня. — Американська розвідка стверджує, — що втрати найкращих комуно-корейських військ, іменно 60,000 вояків зі закордонно-військовим вишколом, виносять майже половину, бо 40%. Це були війська, призначені до наступу. Їх тепер поповнюються невишколеними резервами, що найкраще вміють гинути. Регулярним військам допомагає неозначена кількість окремо вишколених і зорганізованих партизанів.

960 ТОНН АМЕРИКАНСЬКИХ БОМБ НА ДВІ ЧЕРВОНІ ДИВІЗІЇ В КОРЕЇ

96 СУПЕРФОРТЕЦЬ Б-29 БОМБАРДУЮТЬ ГОТОВІ ДО НАСТУПУ СКУПЧЕННЯ ВОРОЖИХ ВІЙСЬК НА ФРОНТІ НАКТОНҐ

На фронті в Кореї, 16. серпня. — З'єднання американської авіяції в кількості 96 суперфортець типу Б-29 виконали сьогодні вранці масовий налет на скупчення ворожих військ на фронті ріки Нактонґ, скидуючи на них 960 тонн бомб всіх калібрів і призначень. Атаку виконано на просторі 7-ох миль довжини і 3-ох ширини, на зах. березі ріки Нактонґ біля Вайґон, де щонайменше дві ворожі дивізії сконцентровано до наступу на ключеву американську базу Тайґу. Бомбардування почалося рано і тривало дві години. Наслідків бомбардування ще не можна було ствердити, але можна здогадуватися, що вони були жахливі.

Рівночасно з головної квартири ген. Мек Артура стверджується, що останньої ночі ворогові пощастило переправитися через Нактонґ, та створити новий, вже четвертий мостовий причілок на східному побережжі, 12 миль на південний захід від Тайґу. У фронтових звідомленнях стверджується, що через ріку переправилось около три батальйони ворожої піхоти в околиці Гойонґпунґ, де ріка півколом закручує на схід. Мостовий причілок встановлено 5 миль на південь від міста Туксонґ, де власне з'єднання американської Першої Кавалерійської Дивізії заангажовані в запеклих боях, щоби перешкодити ворогові в переправі через Нактонґ. Встановлення цього нового ворожого мостового причілку, вже четвертого на східному березі ріки Нактонґ, поважно скріплює ворожі позиції та збільшує загрозу для американської комунікаційної і стратегічної бази Тайґу. Сьогодні вранці в американських рядах очікувано ворожого генерального наступу, але він не почався. Американські війська виконують льокальні випади, турбуючи ворога. Під час вчорашніх боїв американці втратили терен, що його здобули в протинаступі впродовж двох попередніх днів. Говориться про „важкі втрати" по обох сторонах.

На південній ділянці фронту з'єднання американської піхоти і морської піхоти вдержали вчора здобутий в попередньому протинаступі терен та здобули приблизно одну милю нового. До більших подій на цьому фронті не дійшло.

(Докінчення на стор. 4-ій)

БЕЗПЕРЕРВНА ХВИЛЯ СОВЄТСЬКОГО ПОСТАЧАННЯ НА КОРЕЙСЬКИЙ ФРОНТ

На фронті в Кореї, 16. серпня. — Американська розвідка стверджує, що корейські червоні на фронті мають безперервне постачання совєтської зброї найновішої продукції. Не зважаючи на факт, що війна в Кореї триває вже сім тижнів та ведеться на великих просторах, американці здобувають тепер від червоних новісенькі авта й мотоциклі, спідометри яких вказують заледви 100 або 200 миль. Захоплені американцями танки і гармати не є найновішої продукції, але є фабрично нові, що вказує, що вони, або стояли готові в магазині, або їх тепер продукується на давніші моделі, щоби замаскувати їх походження.

КИТАЙСЬКІ ЧЕРВОНІ ПРИСПІШУЮТЬ ПІДГОТОВКУ НАПАДУ НА ФОРМОЗУ

Тайпеї, Формоза, 16. серпня. Речник національно-китайського уряду ствердив, доказуючи подрібними інформаціями, що комуно-китайські сили тепер з великим поспіхом, але й з більшою дбайливістю приготовляють напад на Формозу. — На континенті у найближчому віддаленню концентруються дальші інвазійні сили, забезпечуючи їх відповідною зброєю. В підготовці до інвазії комуністи очищують головно терен на шляху до Формози, захоплюючи малі острівці та встановлюючи на них свої етапи.

ЗА ЗІРВАННЯ ДИПЛОМАТИЧНИХ ЗВЯЗКІВ З РОСІЄЮ

Ню Йорк.—Джан Е. Свифт, голова організації Лицарів Колумба, вийшов з домаганням до уряду, щоб Америка зірвала дипломатичні звязки з Совєтською Росією і увійшла в союз з іншими волелюбними націями для поборювання світового комунізму. Він доражує поробити негайно всі старання внутрі Америки, щоб завдати удар комунізмові. Ці справи порушив Свифт у промові до делеґатів на конвенції Лицарів Колумба, яка репрезентує 790,615 членів, що признають Католицьку Церкву за свою церкву в Злучених Державах і Канаді. Конвенція почалася в готелю Статлер і буде тривати три дні. Предсідник натаврував Росію за її агресію і за вживання обструкції підчас змагань до привернення миру. Він дивувався, як може Америка втримувати дипломатичні звязки з Росією й її сателітами в часі, коли їх репрезентанти в Америці помагають навчати деякі організації, як зраджувати рідну країну і як подавати комуністам інформації про знищення Америки.

ПОКЛИЧУТЬ ДАЛЬШИХ 50,000 ДО ВІЙСЬКОВОЇ БРАНКИ

Вашингтон. — Підкомісія приділів палати репрезентантів виявила, що дальших 50,000 рекрутів буде покликаних до бранки в листопаді, а потім, до кінця теперішнього скарбового року ще 35,000. Досі покликано 100,000 рекрутів у звязку з війною в Кореї. Водночас команди всіх трьох ділянок збройних сил сповістили, що 150,000 молоді, яка вибуває студії в каледжах, а належить до Корпусу Резервних Офіцерів буде звільнена від покликання до активної служби, доки не покінчить своїх університетських-чотирорічних-студій. Голова поборової служби, ген. Луї Гершї, виявив, що він мав зажадати від Конгресу $185,000 на озброєння резервістів-студентів, одначе тепер це відпадає.

СЕНАТ ОБМЕЖУЄ ЗИСКИ В М'ЯСНІЙ ПРОДУКЦІЇ

Сенат прийняв, в толосуванні нагад обмеженням цін засаду, щоб при назначуванні стелі на ціни м'ясних продуктів взяти під увагу теж і зиски для загарантування належного заробітку підприємцям. Подібне застереження існувало в постановах про стелі на ціни м'яса за попередньої війни.

В АМЕРИЦІ

● Не хотіли вивантажувати м'яса з совєтських раків з англійського корабля портові робітники в нюйоркській пристані. Корабель пробував дістатися до Востону, але й там ждала його така сама доля. Тепер корабель вертається назад до Англії.

● Гробів перших американських мучеників шукає в Орісвал, Н. Й. експедиція університету Фордгам з Ню Йорку. Це були три французькі монахи, яких замордували індіяни перед 300 роками.

● Предсідник залізничої юнії вагонових службовиків А. Ф. Вітні, залишив маєтку на 213,000 долярів. У щадниці рахунку було 138,000 дол. Він свого часу гостро атакував Трумана за заборону залізничого страйку.

СКУПЧЕННЯ ЧЕРВОНИХ ВІЙСЬК НА ФРОНТОВІЙ ЛІНІЇ ЗДОВЖ РІКИ НАКТОНҐ ПІД ВОГНЕМ АМЕРИКАНСЬКОЇ АРТИЛЕРІЇ. Важкі і найважчі американські гармати день і ніч засипають смертоносним градом заліза червоних наїзників, що переправились в чотирьох місцях через ріку Нактонґ, приготовляються тепер до генерального наступу на американські бази Тайґу і Пусан.

СТАССЕН ЗА ОСТАННЮ ОСТОРОГУ ДЛЯ РОСІЇ

ЗГАДУЄ ПРО МОЖЛИВІСТЬ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

Вашингтон, 15 серпня.—Гаролд Стассен, колишній кандидат на президента Злучених Держав, а тепер предсідник університету Пенсилвенія у Филаделфії, зажадав від Конгресу опрлюднення заяви, що який небудь дальший військовий напад комуністів у світі буде мати таке значення, що „настане війна для Москви, для Уралу й для України". Він радить, щоб Конгрес самий став у проводі такої акції й видав остерогу тому, що адміністрація Трумана була „майже неймовірно збаламучена й непорадна" та що водночас посилювала совєтське становище, а „ослабляла нашу власну підготовку". Ці домагання виголосив Стассен у промові по радіо, виказуючи різні помилки адміністрації през. Трумана. У промові він ужив між ін. слів: „Чи це не повинно бути нашою політикою зажадати від Асамблеї Обєднаних Націй устійнення, що відповідальність за це спадає на Кремль? Чи нам не треба сказати ясно, що напад на Індо-Китай, на Бурму, Грецію або Туреччину чи Австрію, чи Німеччину буде значити, що війна прийде до Москви, Уралю і до України? — Опісля подав Стассен програму для стримання інфляції.

ПОСАДНИК О'ДВАЄР НАЗНАЧЕНИЙ АМБАСАДОРОМ ДО МЕКСИКА.

Ню Йорк. — Вилієм О'Дваєр дістав від президента Трумана назначення на становище амбасадора до Мексика. Він був вибраний пововно посадником минулого року, а вперше обняв урядування 1 січня 1946 р. Він зрезигнує зі становище посадника 31 серпня, а на його місце прийде тимчасово голова міської ради, Вінсент Р. Імпеліттері.

НОВА ПРИНЦЕСА В БРИТАНСЬКІЙ КОРОЛІВСЬКІЙ СІМ'Ї

Лондон, 16. серпня. — Британська престолонаслідниця — принцеса Єлисавета, замужна за герцога Едінбурґу, Филипа, привела на світ свою другу дитину, тим разом дочку, сестру народженого 21 місяців тому принца Карла. Новонароджена є третьою в черзі кандидаткою на британський престіл, після її матері та старшого брата. — Народини принцеси стали великим святом для громадян британської спільноти народів, що з великим пієтизмом стежать за подіями до королівської традиції. В Лондоні та по інших містах Англії і по всіх країнах і територіях британської імперії приход на світ нової принцеси привітали гарматними сальвами та гомоном дзвонів.

ФОЛІЄН СТВОРИВ НОВИЙ УРЯД БЕЛЬГІЇ

Брюсель, 16. серпня. — Дотеперішній сенатор Жозеф Фолієн став вчора премієром Бельгії та створив новий уряд, який кладе собі за завдання об'єднати всі партії і ввесь нарід навколо принца Бодуіна. Уряд складається ще тільки з представників одної соціяльно-християнської (католицької) партії. Пол ван Зееланд, що вів переговори в справі створення уряду, є міністром закордонних справ. На всіх 16 міністрів є шістьох таких, що ще досі не займали такого високого уряду. Окремо встановлено міністерство закордонної торгівлі та європейських справ.

БРИТАНІЯ ВМИВАЄ РУКИ ВІД ФОРМОЗИ

Лондон, 16. серпня. — Премієр Атлі проголосив сьогодні окрему заяву, в якій стверджує, що рішення Злучених Держав Америки відносно оборонних гарантій для Формози створює „загрозливі можливості". Етлі рівночасно повторив вже своє попереднє твердження, що акція Британії в обороні Корейської Республіки перед червоним агресором „не має нічого спільного з Формозою". —

В СВІТІ

● В Австралії вже почалися арештування комуністичних п'ятиколонників.

● „Бестіями в людському тілі" називає орган совєтської армії — „Красная Звезда" американських вояків, що борються проти большевицької агресії в Кореї.

● Єгипетський король Фарук приїхав своїм приватним яхтом до Франції на відпустку. В його товаристві є теж 16-літня красуня Садек, про яку говориться як майбутню жінку розведеного монарха.

● Британські власті рішили дерекрутати на польському кораблі „Баторі", як він запливе до англійського порту, двох нелегальних американських подорожних, один з яких дістався на корабель вже на морі винайменим літаком.

● Совєти звільнили чотирьох іранців, схоплених на кордоні сім місяців тому.

● Сталін вислав корейським большевикам ґратуляції з нагоди п'ятої річниці їх визволення від японців „совєтською армією" та побажав їм успіхів в теперішній „визвольній боротьбі" проти американців.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sunday, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75

Кожна зміна адреси коштує 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ДОСТОВІРНИЙ СВІДОК

Тількищо появився окремою книгою конґресовий протокол переслухань перед підкомітетом комітету закордонних справ Сенату Злучених Держав в справі міжнародної конвенції проти народовбивства. В цій документальній книзі, що має 555 сторінок дрібного друку, віддано майже сто сторінок — від 319 до 413 включно — зізнанням голови Українського Конґресового Комітету, проф. Джорджтавнського університета Льва Добрянського, про совєтське народовбивство в Україні. Це мало бути одним з головних аргументів чому світ повинен поробити відповідні заходи проти цього страшного злочину, що йому один з американських правників дав назву народовбивства. Трагічна доля України під большевицькою окупацією має послужити достовірним свідком, щоби подібну грозу відвернути від інших народів. Це перша фаза і основне призначення переданих в конґресовому протоколі свідчень голови УККомітету, що в цьому випадку без сумніву виступав теж достовірним свідком поневоленого українського народу.

Проте, завдання цього достовірного свідоцтва на безприкладний в історії людства большевицький злочин, поповнений над українським народом, далеко не вичерпується самим тільки ствердженням факту для остороги інших. Невинно пролита кров мільйонів українських мучеників, сплюндровані і зганьблені українські святині, вогнем і мечем випалювані прояви української духовости, виховувані на яничарів проти свого народу українські діти, все, те, що входить в поняття народовбивства та що кличе до неба про пімсту в меморіялі УКК, все це, всі ці жертви і терпіння українського народу тільки тоді матимуть практичну вартість для людства, як воно не тільки витягне з них відповідну науку, але насамперед покарає злочинців.

Інтересний збіг обставин: свідчення і докази про совєтське народовбивство в минулому опубліковано майже того самого дня, як з Кореї наспіли повідомлення про жорстоко закатованих червоними полонених американських вояків. Можливо, Америка і світ ще досі не можуть збагнути того, що куля в потилиці зв'язаного американського полоненого в Кореї була випущена з тої самої пістолі і тою самою злочинною рукою, що вже від поверх тридцяти років розторощує черепи та продіравлює серця українського та інших поневолених червоною Москвою народів.

Запротоколоване в конґресовому звідомленні свідчення представника УККомітету може допомогти і під тим оглядом, якщо буде належно використане. Що більше, воно, вже навіть в такій далеко неповній формі і з далеко ще не вичерпаними речевими доказами, може стати базою обвинувачення в новому Нюрнберзі проти нових злочинців, з архизлочинцем Сталіном на чолі. І вже цей єдиний тільки достовірний свідок вистачав би, щоби проголосити засуд, бо навряд чи можна б видумати досить велику кару, яка була б справедливою за довершені злочини.

Познайомившись з розкритим в свідченні жахливим кошмарем совєтського народовбивства в Україні, пройнята грозою думка вертається тоді до початкової розмови між предсідником сенатського підкомітету, сенатором МекМегоном, та свідком, проф. Добрянським, про героїчну боротьбу українського народу, зокрема його збройної сили, Української Повстанчої Армії, що продовжується з неслабнутим завзяттям на вкритій могилами і руїнами землі. На тему цих героїв і месників сенатор не видержав, щоб не завважити: я бажав би, щоб їх було безліч!

Уста повторюють це бажання наче молитву.

„Партачення" в політиці

Чотири республіканські сенатори, члени комісії закордонних справ, оприлюднили маніфест до своєї партії, в якому Демократичній партії, яка є тепер при владі, зробили закиди, що її політика в закордонних справах є партаченням („блондерінґ"). Спеціяльно натаврували вони недостачу підготовки до оборони в Кореї, пригадуючи при цій нагоді теж і „трагедію", яка вийшла з конференцій в Ялті й Потсдамі.

Критика уряду в демократичнім державнім устрою це не тільки право, але й обов'язок громадян, а зокрема таких, що зорганізовані в партії. Звісно, що в англійськім парляменті партія, яка не є в проводі країни, має спеціяльне признання вже в самій назві „опозиції Його Величества (-короля)". В американськім демократичнім ладі Конґрес завжди стоїть під знаком партійної політики. Майже немає справи, якої конґресмени не розбирали б з точки зору своєї партійної приналежности. Рідко коли йде голосування над якоюсь справою без огляду на партійництво. Коли ж зближаються вибори, тоді обов'язково кожна з великих партій мусить поборювати внески й проєкти противної партії на те, щоб підчас передвиборчої агітації можна було закинути противникам як не невдачі, то хоч „партачення", тобто незнання штуки ведення політики в практиці.

Коли йдеться про закордонну політику, то кандидат на президента, Ал Смит свого часу твердив, що вона залежна від особистого погляду президента. Це було в таких часах, коли Злучені Держави не звертали уваги на далекосяжну політику для забезпечення своїх впливів у світі, бо Америку забезпечували океани від нападу ворога. Щойно з ускладненням світових відносин і під загрозою поневолення, закордонна політика Америки почала набирати виразнішого державного, а не „особистого" напрямку. Тому діяльність відповідальних осіб і установ підпадає під критичну оцінку кожного громадянина, який має розуміння не тільки теперішнього світового положення, але й можливого укладу майбутніх відносин. Проте, сама критика невистачальна, щоб спонукати провідників нації завернути в один чи другий бік. Треба це змобілізувати прилюдну опінію, з якою провідний політик мусить рахуватися.

Треба признати, що опозиційна Республіканська партія вміла таку опінію мобілізувати. Найменше від двох років президент Труман домагався загального військового вишколу молоді, одначе зустрічається завжди з рішучою опозицією серед республіканських конґресових кол, які видвигають дуже популярний закид, що при такій системі Америка перейде з давнього бизнесового наставлення на мілітаристичне; що треба на це кожному юнакові посвятити один рік вартісного життя; на це треба фондів, а тут податки вже тиснуть населення т. п. Отже, зрозуміле, що плян Трумана не прийшов під конґресові наради. Коли прийшла світова криза, а зокрема на корейськім відтинку, показується, що нема вишколеної молоді; що треба щойно кликати її шляхом звичайної військової бранки, а міжтим ворог вже кидає здавна підготовану проти нас силу людей і матеріялів.

Коли йдеться про Корею, то правда, що вже перед двома роками розвідча служба звертала увагу, що Росія приготовляє напад. Але що з того? Інші знавці водночас звертали увагу, що Росія готова напасти на Індо-Китай, на Індію, на Іран, на Німеччину, на Балкан, на Туреччину і т. п. Отже треба було рішити, де є важливіше місце. Про оборону Кореї не видавав осуду президент чи секретар стейту, на якого республіканці найзавзятіше нападають, але безпартійний департамент оборони, який має на увазі цілість оборони ЗДА, а не тільки одного відтинку.

Не зважаючи на те, уряд Трумана зажадав від Конґресу схвалити близько півтора біліона дол. на оборону Европи, Азії й Близького Сходу Ця оборона вимагала поготівля на просторі 15,000 миль. Там була вставлена теж сума для оборони Кореї і Формози. Коли прийшло до дискусії в Конґресі, справа протяглася десять місяців, а коли її ухвалено, то осталося ледви вісім місяців на виконання ухвали. Отже, що можна було робити в справі Кореї, коли вже назріли інші справи, які ще й досі не змінилися, як ось криза на Балкані та в Німеччині?

Якщо брати під увагу наставлення громадян, які загально вважають, що не можна рискувати життям молоді і тому не годиться висилати їх закордон на небезпеку, то відповідальність за „партачення" спадає не тільки на уряд та Конґрес, але й на все населення.

У часах загальної небезпеки з минулих промахів треба тільки витягнути науку, а саму акцію повести в напрямі, який вказують правні керівники політики.

Вол. Дорошенко,

Невідкладна національна потреба

Серед потреб українського національного життя, що висуваються на порядок дня й домагаються якнайскорішого полагодження, не останнє місце займає справа утворення **Українського Культурного Осередку в ЗДА,** який дбав би про збирання й збереження українських культурних пам'яток. Брак у ЗДА центральної української бібліотеки, архіву й музею дається дошкульно відчувати й чим далі ми відчуватимемо ще дошкульніше — і науковці, і звичайні культурні робітники, і політики. Ніякі українські відділи при чужих бібліотеках чи музеях ніколи не заступлять своєї установи. Тільки власна українська архівно-бібліотечна й музейна установа зможе якслід поставити справу збирання й колектування пам'яток із належною повнотою й доцільністю. Це було велике занедбання з боку провідних людей і краю й іміґрації, що досі такої установи в ЗДА не засновано. Ми збирали свої пам'ятки — скрізь у Европі — не тільки у Києві чи Львові, але й у Варшаві, Берліні, Парижі й Празі, а про великий „Новий Світ", де й безпечніше могли б зберігатися збірки й де вони мали б велике значення для нас і з погляду політичного, з уваги на вагу ЗДА в міжнародній політиці, — просто забули. І за це тепер тяжко покарані. Всі українські культурно-національні установи з їх архівами, бібліотеками й музеями як не цілком то в значній мірі знищені під час останньої війни і то не тільки з причин військових дій, але й свідомої політики наших ворогів — большевиків і нацистів. Большевики й перед війною систематично нищили наші культурні пам'ятки й надбання на підсовєтській Україні, а війна дала їм змогу накласти руки на культурні скарби, зібрані муравлиною працею західньо-українського громадянства. Довго тут було б оповідати про ті втрати, що їх зазнала Західня Україна від большевиків. Довго вичисляти, скільки всякого нашого добра — речей, книжок, рукописів пропало у Львові, Перемишлі та інших містах, як знищили большевицькі варвари архіви й бібліотеки українських установ — Просвіти, Рідної Школи, Наукового Товариства, тощо.

„Музей Визвольної Боротьби" у Празі, що його так підпомагали саме американські українці, й „Український Історичний Кабінет" там же, в яких зібрана сила-силенна і загально-українських і зокрема еміґрантських пам'яток, брати-чехи безсоромно передали большевикам, не маючи до того ніякого права. „Подарували" ніби-то Академії Наук УР-

(Докінчення на стор. 3-тій).

М. Шлемкевич.

ДЕМОКРАТІЯ В АКЦІЇ

Сьогодні часто повторюють цю фразу. Для нас, демократія в акції — це мрія, це сповнення. Так стало просто спільною думкою загалу, що хибою нашої демократії 1917-го і наступних років була слабість в акції. Звідси і з'явився у нас ідеал людини чину — (навіть з великого „Ч"), — ідеал людини дії, провідника, у протиставленні до демократичного парляментариста, як людини думки, слова, переговорів. Ми пережили вже чужі і свої, різні зразки звиродніння того ідеалу, спотворення його в юродивій формі заздрого, тоталітарного вожака, спертого на тайну оприччину і її терор. Тож „демократія в акції" — ці слова звенять нам мов визволення. Очі і думки відчиняються, щоб зріти здійснення і зглибити його умови і методи.

Звичайно подивляємо те, чого самі не вміємо зробити. Тож українському суспільству передовсім повинна подобатися однозгідність постави в демократіях ЗДА і Англії. Законодатні палати схвалюють більйонові видатки. Президент дістає широкі уповноваження. Мобілізується промисловість, робітництво зрікається страйків. Пливуть кораблі з військом і зброєю. При всіх тих рішальних діях не чуємо міжпартійних скреготів. Держава, нація в небезпеці, і в такій потребі тихнуть внутрішні порахунки.

Для нас досить незвичайне видовище. Українська нація роками в смертельній загрозі. Повторяємо на кожному кроці, що світ приближається до остаточного великого суду. Здається, вже чуємо архангольські труби, що скликають народи світу до іспиту. А одночасно наш внутрішній розвиток йде в протибіжному напрямку в порівнянні з розвитком у великих англо-саських демократій. Саме напередодні рішальних подій і неначе з огляду на них — ми не з'єднуємо наших політичних думок і нашої політичної волі, але з упертістю, достойною кращої справи, намагаємося розбити початки консолідації. Іноді стаємо поневільними глядачами справжньої трагікомедії. Поважні люди велеречивими словами закликатимуть до об'єднання громадських і культурних установ. Вони заклинатимуть всіх тінями жертв, великою порою, національною конечністю. І ці самі люди запекло поборюватимуть політичне об'єднання українців в **Українській Національній Раді.** Так неначе не політична, але наукова чи мистецька зрілість, рішатимуть на страшному суді історії!

Чи республіканцям в ЗДА подобалося правління демократичної партії? Чи вдоволені вони з складу сенату і палати репрезентантів? Подібно можемо спитати про англійських консерватистів і їх відношення до лейбуристських реформ. Відповідь дає нам незвичайно сувора критика, з якою в пресі і з парляментарних трибун зустрічалися адміністрація президента Трумана і уряд Етлі. Сьогодні в обличчі корейських подій критику заглушують заяви про однозгідну поставу всіх.

А у нас, саме тепер, пускають між суспільство пробний бальот з вістками про створення нового державного центру в протиставленні до центру Української Народньої Республіки і УНРади. Так поволі підготовляють громадську думку до того, що — особливо в нинішню загрозливу пору і в обличчі зразкової постави великих вільних народів — можна назвати тільки політичним злочином. — І у нас, саме в такий час, партії, з'єднані в **УНРаді,** місяцями ведуть торги за обсаду окремих місць, не завсіди виявляючи при тих переговорах вичуття ситуації і вмілість користуватися парляментарними тактичними ходами.

Останні вістки говорять про те, що нарешті спільний фронт партій, що входять в **УНРАДУ,** відбудовується і утверджується новою широкою коаліцією в Виконному Органі. — І також хочемо вірити, що чутки про другий центр залишаться тільки чутками, підданими суспільству ворогом або злобними своїми людьми, а не українськими відповідальними політиками.

„Демократія в акції" — радіють люди. Ми особливо чутливі на такі речі. Наші недостатки це очі, що ними бачимо ідеал, — казав мислитель. Чи не добре було б тепер обернути порядок і маючи вже ідеал перед очима — докладно пізнати наші хиби? Вже тільки перший поверховний пригляд дає нам виразні висновки і вказівки: — передумовою демократичної акції є з'єднання думок, почувань і волі, потрібних для рішень і дій. Така спільнота розуму, серця і волі створюється в здорових суспільствах зразу, коли знайдуться вони в небезпеці. Тільки хворі суспільства зводять і загострюють внутрішні бої в обличчі рішальних подій.

Іван Керницький.

БЕЗЖУРНІ ЛІТА

7)

Тут пані Евдокія, все ще розливаючи навкола потоки сліз, пристрасно обняла Адаська, чмокнула його в обчекрижену головину тай заголосила:

— Адасю, Адасю, чом ти такий батяр, чом ти таке ледащо! Та ти дідьчий вилупку, та ти прокляте байструня, — прости Боже гріха, щоб не забути і сказати в неділю на святій сповіді, — таж я твоя хресна мама, я ж тебе до хресту тримала, я тобі пипку ссати давала, але то надаремне, бо з тебе нич не буде, бо ти напевно зогниєш у криміналі, коли яка добра душа не змилосердиться над тобою, та не втопить тебе змалку в каналі. Але то дуже і барзо тя за те хвалю, що ти уйнявся за бідним — неповинним сотворінням та оборонив його від людської злоби. Наж тобі за це!

І тицьнула йому в обидва кулаки по одному запашному яблуку.

— Наша бере! засукував жмені мій пан інструктор, коли ми ввечорі клалися спати. — Ну, вдався мені той Адасько, що? Ти чув, як він по-мистецьки відрецитував серцерозриваючу історію про бідну „коцїну". Молодець! Справжній артист: плаче на замовлення, бреше незаікуючись. Бо, хіба, не треба тобі пояснювати, що бідну коціну він, звичайно, не знайшов на вулиці, а в простий спосіб — вкрав її в сторожихи з під дев'ятки. Згідно з нашою умовою за кожну таку спольовану штуку він фасує від мене готівкою 50 грошів. Завтра, наприклад, він повинен зорганізувати щось в складі вугілля при Городецькій 105, очевидячки, як що при цій нагоді вугляр не розчерепить йому тім'я відлупком антрациту.

Після завтра заплянований скок на шинок Розенблята...

— Господи! А то ж як? — питаю. — То замість здихатись своїх домашніх котів — нам щодня прибуватиме один чужий?

Мій пан інструктор ехидно підморгнув бровою:

— Тому то й заковика, народній приятелю! Боєва тактика, воєнні хитрощі, зрозуміло? Ти лише все бистро помічай та бери на розум, а там побачиш, як кожний день приноситиме нам що-раз то нову перемогу!

І справді: другої днини ввечорі повторилася точно та сама сцена. Не встигла наша господиня переступити порога, як на кухні вже немов би з-під землі виріс Адасько, звичайно, не з порожніми руками. Тим разом, замість малого котенятка, він притаскав здоровенного котюру, колись, мабуть, давно, білявої масти, тепер же такого закуреного вугляною пилюгою, такого закопленого й осмаленого, що взагалі, трудно було устійнити, якої він там масти. Свіжий набуток був доволі полохливої вдачі, бо як лише Адасько пустив його з рук, він притьмом чмирнув під кухонну шафу і там заховався в найтемнішому кутку, не проявляючи найменшої охоти вилізати наверх. Так, що до вечері довелось випрошувати його звідтам за поміччю держака від мітли.

Але на тому не сталося, бо на другий день невтомний Адасько в розпалі ревности й щедрости притирлив уже не одного кота, а цілу пару: під одною пашиною двигав коцура, під другою кішку! Правда, при цій нагоді він висунув оправдану, зрештою, вимогу доплати йому додатково по 10 грошів від кожної штуки — за біль, бо підчас скоку на шинок Розенблята його перехопила кухонна помивачка і так перетріпала йому шкіру, що він тиждень після того не був спроможен сісти.

Так то в короткому часі черідка пані Евдокії приросла на чотири голови і нараховувала вже сім штук! Наша хата перемінилася в справжню котячу менажерію: пронизливе котяче голосіння, раз дике-розпучливе, як би кого живцем обдирали, то знову, жалібне, жалібне і плачливе, в сольовому та в збірному виконанні, днями і ночами розносилося тепер з нашої кватири і будило що-раз то більше затрівоження не тільки серед найближчих сусідів, але і в самої пані Евдокії...

Мій пан інструктор ріс, як на дріжджах!

— Так треба братися за діло! — ликував, і очі в нього горіли лихорадісною втіхою. — Бачиш, сину, тут справа проста, як обруч: треба трохи знати і студіювати людську психологію. Хочеш лакомого відовчити лакімства — не відбирай в нього хліба, а навпаки, — напихай хлібом поки не заткнеться. Те ж саме з нашою старою: Хочеш котів? Любиш котів? На тобі! Маєш! Вчора прибула тобі одна потіха, сьогодні — дві, завтра ще прибуде, я тобі знесу котів з цілого Львова, я тебе цілу обложу котами, поки кінець-кінцем вони тобі не осточортіють! Бо треба знати, що ті всі „цувакси" — це не смирні і добре виховані домашні котусі. Ні, це прожорлива, безшабашна зграя, з дикими норовами, биз почуття дисципліни і доброго тону. Як вони візьмуться тут господарити, то не лише засвинять цілу хату і перевернуть її догори коренем, а ще й в добавку перероблять на своє копито домашніх котів! Словом — витвориться таке положення, що наша стара проти власної волі та охоти буде примушена розігнату ту всю голоту на сто вітрів! Так, народній приятелю: ворог буде розгромлений, перемога наша.

...Та радість пана Макса була передчасна. В зустрічі з реальною дійсністю всі його надії — сподівання розвіялися, як солом'яний дим... Бо він зробив той самий промах, що його частенько роблять із цього приводу програють вирішальні баталії і найславніші полководці світу: він не передбачив т. зв. непередбачених обставин. Він, можливо дуже вірно простудіював психологію пані Евдокії, за те ж цілком призабув простудіювати котячу психологію...

Шукають новоприбулих у поборовому віці

ПРИКРІ НАСЛІДКИ НЕЗГОЛОШЕННЯ ЗМІНИ АДРЕС

Централя ЗУАДК'ту у Филаделфії дістає тепер майже щоденно з різних стейтових ДП-Комісій запити про молодих людей, недавно-прибулих українських іміґрантів, які позмінювали свої первісні адреси і невідомо, де тепер знаходяться. Пошукують їх американські військові власті. Як відомо, кожний новоприбулий у віці від 18-го до 26-го року життя зобов'язаний зареєструватися у поборовій комісії своєї місцевости, без уваги на те, чи його покличуть до військової служби, чи ні. Хто приїхав, не маючи ще 18-ти років, мас зголоситися до поборової комісії до 5-ти днів після скінчення 18-ти років життя на американській території. Занедбання обов'язку реєстрації є кримінальним проступком, що його карається в'язницею і втратою прав (до громадянства). Таким самим злочином є занедбання зголосити в поборовій комісії кожночасну зміну своєї адреси..

На превеликий жаль, багато наших людей не звертало і далі не звертає уваги на таку „дрібницю", як інформування про зміну своєї адреси. Одні молоді люди в поборовому віці мають вже власні родини, дружину й діти, — інші є членами родини своїх батьків. У першому випадку вони, журячись долею своїх родин, забувають, що вони самі настільки ще молоді, що підлягають обов'язкові військової служби в ЗДА, — за молодих синів не думають батьки, які переїздять з місця на місце, не турбуючись карними наслідками для їх синів. Американське законодавство дивиться на кожного іміґранта, що дістав візу на постійне перебування в ЗДА, як на свого майбутнього громадянина з усіми обов'язками у відношенні до держави. Зміна адреси без зголошення її військовій владі — це рід дезерції з відповідними карами. Очевидно, наші люди не зголошують своїх адрес зумисне, щоб скритися, а з недбальства. Але це не звільнює їх від прикрих наслідків такої поганої привички. Зрештою, влада всеодно такого „дезертира" відшукає: через ДП-Комісію і Уряд Іміґрації, через Соціяльну Забезпеку (Сошіел Секюриті), через хлібодавців (фабрики й інші підприємства, де затруднений мужчина в поборовому віці). Очевидно, що мови нема про перші громадянські папері та про папері другі (само громадянство), якщо такий мужчина не матиме в порядку всіх своїх військових паперів.

Тому ЗУАДК пригадує всім у поборовому віці подвійний обов'язок: 1) негайно зголоситися у поборовій стейтовій комісії у тій місцевості, де тепер іміґрант знаходиться, 2) негайно подати свою нову адресу до відома поборовій комісії у попередньому місці замешкання. До цього долучається обов'язок: негайно подати зміну своєї адреси також ЗУАДК'тові, щоби ЗУАДК міг подати правильну адресу пошукуваного.

При цій нагоді ЗУАДК пригадує, що переїзд до іншої місцевости чи навіть на інше помешкання в тій самій місцевості, головно у великих містах, без негайного повідомлення про таку зміну ДП-Комісії у Вашинґтоні і ЗУАДК'ту потягає за собою відсунення на довгий час одержання виказки з Уряду Іміґрації, без котрої в свою чергу не можна подаватись на перші громадянські папері. Таких осіб є тепер т и с я ч і і воно найкраще ілюструє легкодушність, з якою ставляться наші люди до прилюдних закликів та порад.

United Ukrainian American
Relief Committee Inc.
P.O. Box 1661 Phila. 5, Pa.

Невідкладна національна потреба

(Докінчення зі сторони 2-ої)

СР, добре знаючи, що архівами цих установ цікавиться не так академія як енкаведе й бере їх зовсім не в наукових цілях. Незвичайно цінний архів і бібліотеку Українського Інституту у Варшаві й бібліотеку й музей ім. С. Петлюри в Парижі знищили німці. Цінна бібліотека Укр. Наукового Інституту в Берліні теж сильно потерпіла і від бомбардування і від розграблення та нищення большевицькими вояками.

А коли що й заціліло, то для нас тут однаково недоступне. До світових воєн американсько-українське громадянство не почувало само практичної потреби власної архівно-музейної установи, обмежуючися лише допомогою краєвим установам. Хто хотів пізнати культурну працю нашої заморської іміґрації, мусів звертатися не до Нью Йорку чи Вінніпеґу, до збірок НТШ чи Музею визвольної боротьби. А що в ЗДА і взагалі в Америці не існує обов'язку д о с т а в л я т и певну кількість примірників кожного друку до державної бібліотеки, а збірки НТШ, Музею визвольної боротьби, тощо тепер для нас недоступні (та хто знає чи й будуть колись доступні, бо з певністю дуже перетереблені), то нам тепер майже неможливо відтворити докладний образ у к р а ї н с ь к о ї культурної й видавничої праці за океаном. Тим більше, що навіть найповажніші тутешні видавництва не мають повного комплексу своїх друків. Яка це шкода й для історика наших культурно-просвітніх змагань і для самого громадянства, що чейже повинно знати своє минуле, нема що й говорити.

А без путящої бібліотеки, де були б зібрані бодай щонайважніші книжки про Україну чужими мовами та своя українська література, неможлива серіозна праця ні учителя, ні редактора, ні науковця, ні політика, які не мають часу і змоги шукати потрібної речі по чужих книгозбірнях або купувати. А чужі бібліотеки не цікавляться українознавством і не комплектують його.

Отож короткий сенс вищесказаного: мусимо заснувати центральну українську й українознавчу бібліотеку-архів, а при ній позмозі й музей на цілу Америку. Мусимо позбирати до тієї бібліотеки що дасться з того, що досі появилося в Америці українською мовою або чужими, передовсім англійською про Україну, та збирати й далі постійно й систематично. Задля цього мусимо негайно звернутися до всіх видавництв і редакцій, щоб обов'язково посилали свої видання до цієї всеукраїнської централі в ЗДА.

Та дбаючи про такий американсько-український к у л ь т у р н и й осередок, ми не повинні забувати й за потреби України. Мусимо збирати й по одному примірникові всяких американсько-українських друків і для центральних бібліотек України — Української Академії Наук у Києві, НТШ у Львові, а також для Харкова, Одеси, Січеслава, ну й для котроїсь із бібліотек Західньої Европи, найкраще до Ватиканської. Словом, при майбутній американсько-українській централі мусить існувати свого роду **Книжкова Палата**, яка збирала б ці обов'язкові примірники і їх переховувала до часу визволення України. При Вільній Українській Академії Наук на еміґрації в Авґсбурзі ролю такої Книжкової Палати виконував музей-архів Академії, чи то пак, говорячи точніше, неструджений працівник цього музею, проф. Вол. Міяковський..

Але трудно в наших умовах скидати цей клопіт на плечі однієї людини, що прибувши до ЗДА перетяжена своєю власною працею. На мій погляд, має займатися цим окремий колектив, створений загальними зусиллями нашого політичного об'єднання (Українсько-Американським К о н ґресовим Комітетом) та наших наукових установ (НТШ і УВАН). Для цього, зараз як тільки мине „огірковий" сезон, згадані установи повинні скликати окрему нараду своїх відпоручників для о б г оворення всіх справ, зв'язаних з покликанням до життя згаданої централі. Я гадаю, що коли пощастить її створити, то й інші українські установи, товариства і приватні люди прийдуть їй на допомогу, та причиняться до здвигнення культурної загально-української і н ституції першорядної ваги.

Україна за залізною заслоною

Нотатки з радіо і преси.

КОРЕЙСЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ В КИЄВІ.

7. липня до столиці УССР приїхала делеґація діячів мистецтва комуністичної північної Кореї. Ця делеґація, що складається з 103 музик, співаків, танцюристів, акторів та інших мистців на чолі з міністром пропаганди п. Кеденсук, вже довший час перебуває в Советському Союзі, виступаючи з концертами по великих містах. Як подає київське радіо, на вокзалі „післанцям героїчного корейського народу" влаштовано дружню зустріч. Гостям подаровано багато живих квітів.

У Києві корейські мистці влаштовують три концерти. 8. липня відбувся перший концерт корейської пісні, музики, як мітинґ, на якому з пропагандивними промовами про „дружбу корейського і советського народів" виступало чимало представників київської громадськости.

10 липня в колонній залі Київської філгармонії було уряджено зустріч гостей з Кореї з мистцями Советської України. У великому концерті, що був улаштований для корейських мистців, взяв участь державний український хор „Думка", симфонічна оркестра, актори київських театрів.

ВИСТАВА „ПРОФЕСОР БУЙКО".

Київський драматичний театр ім. І. Франка недавно впровадив до свого репертуарного пляну п'єсу молодого українського драматурга Бума „Професор Буйко". П'єса змальовує лікаря-хірурга, який під час війни своїми операціями врятував життя тисячам вояків советської армії.

НАРАДА ЖІНОЧОГО АКТИВУ

10 липня в Києві почалася республіканська нарада жінок-колхозниць з західніх, Ізмаїльської та Закарпатської областей. На нараду прибуло близько 500 жінок. Відкрив нараду один з секретарів ЦК КП(б)У Назаренко доповіддю „Про підвищення ролі жінок у боротьбі за зміцнення колхозів у західніх областях". Нарада триватиме кілька днів.

ЖУРНАЛ „ВІТЧИЗНА".

Призначення цього місячника — друкувати „кращі твори письменників УССР та літераторів інших союзних республік". А що справді талановитих авторів в українській літературі, покладений на прокрустове ліжко большевицьких догм і канонів, не є рясно, то цей журнал, здебільшого, забиває свої сторінки звичайною пропагандивною писаниною, позбавлено будьякої мистецької вартости. Останнє число „Вітчизни", яке щойно вийшло в Києві, присвячене „боротьбі за мир". Як знаємо, коли большевики починать особливо багато ґаласувати про мир — це значить, що вони готують свою чергову аґресію в якійнебудь країні.

Журнал відкривається віршем Валентина Бочка „Ми хочемо миру". Далі містить зфальсифіковані листи своїх читачів, серед них лист голови колхозу ім. Буденного из Одещині, депутата Верховного совету УССР Макара Посмітного, в якому автор розповітає про „нові успіхи та найближчі пляни рідного колхозу". З листами перекликається вірш Мик. Нагнибіди про советську армію — „оборонця миру". Серед дальших матеріялів подано цикль „Львівських нарисів" большевицького вислужника Ярослава Галана, того самого, що його за Каїнову роботу повісили українські повстанці.

ВЧОРА МЕЙОР — ЗАВТРА АМБАСАДОР. Дотеперішний посадник Ню Йорку, мейор Вилйсм О'Дваєр, зробив свою першу „дипломатичну усмішку" перед фотографом, вийшовши з Білого Дому у Вашинґтоні, де прийняв від президента Трумана номінацію на американського амбасадора в Мексико. Його номінація буде передана до затвердження сенату в дні 1-го вересня і до того часу новоіменований дипломат ще виконуватиме завдання посадника Ню Йорку.

Далі подано нарис Мих. Стельмаха „На нашій землі", вірші, публіцистичні статті та спогади Катерини Коцюбинської „Як Михайло Коцюбинський творив роман „Фата Морґана"..

„ПЕРЕЯСЛАВСЬКА РАДА" ПО-ПОЛЬСЬКОМУ.

Останнє число „Літературної газети" в Києві подає нотатки Любомира Дмитерка про з'їзд польських письменників у червні цього року в Варшаві, на якому автор був присутній як член делеґації письменників УССР. У своїх нотатках Л. Дмитерко чимало місця віддає українсько-польським культурним взаєминам останніх років. Як він пише, більшість визначних творів української підсоветської літератури видано в перекладах польською мовою в Варшаві та Кракові. Серед них трилогія О. Гончара про останню війну, роман Натана Рибака „Переяславська Рада", п'єси Ол. Корнійчука „Макар Діброва", „Платон Кречет", „Калиновий гай", які йдуть в кількох польських театрах, та твори інших письменників.

ЗБОРИ ВЧЕНИХ КИЄВА.

5. липня в приміщенні оперового театру відбулися загальні збори київських науковців. У них взяли участь, крім вчених Академії Наук УССР, також професори і викладачі київських навчальних і науково-дослідницьких інститутів. Після вступного слова М. Рильського президент Академії Наук УССР академік Паладін прочитав доповідь про „Боротьбу советського уряду за мир у всьому світі" і закликав усіх присутніх одностайно п і д п и с а т и стокгольмську відозву. Інші промовці на зборах висловлювали своє обурення з приводу „американської аґресії в Кореї", як советська пропаганда брехливо називає допомогу ЗДА та інших країн південній Кореї, яка стала жертвою комуністичного нападу.

У ШКОЛАХ ВІННИЧИНИ.

Цими днями відбулася сесія обласного совету Вінничини, п р и с в я ч е н а справам шкільництва. Як заявив у доповіді керівник обласного відділу народньої освіти Курга, в селах области запроваджено обов'язкове семирічне навчання дітей і десятирічне навчання в містах. Тепер у школах м. Вінниці навчається близько 20 тис. дітей; цього року іспити на атестат зрілости склали 250 школярів. Далі учасники сесії обговорили питання підготовки до чергового навчального року — забезпечення шкіл підручниками і навчальним приладдям, ремонт шкіл і забезпечення їх паливом.

ДОБРИЙ УРОЖАЙ САДОВИНИ.

Як подає київське радіо, тепер на Україні є 237 тисяч гектарів садів. За повоєнні роки повністю ліквідовано шкоди і знищення, яких зазнало садівництво республіки від воєнних дій. За ці ж роки закладено нові сади на площі 26 тис. гектарів. Тепер на Україні є понад 150 садів-велетнів, кожний з них займає площу понад 500 гектарів. Зокрема чимало великих садів створено в Донецькому басейні. Київський науково-дослідний інститут плодівництва виплекав 20 нових ґатунтів ягід і фруктів (груші, яблука, сливи, черешні тощо), які тепер вирощують у широких розмірах.

ШКОЛЯРІ ЗАХІДНІХ ОБЛАСТЕЙ В КИЄВІ

Відмінникам навчань і піонерам-активістам шкіл західно-українських областей советська влада надала право безкоштовно відвідати Київ. Зорганізовано величезну прогулянку 1.070 дітей з Закарпаття, Буковини, Галичини, Волині. У Києві учасникам прогулянки показали музей Леніна, музей Шевченка, пам'ятники Хмельницькому, Шевченкові, Ленінові і Ватутіну, влаштували зустріч з київськими піонерами, прогулянку по Дніпрі, зустрічі з Корнійчуком і Тичиною тощо. Прогулянка зупинилася в Києві на кілька днів.

(У. В.).

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ВИЛИМЕНТИК, КОНН.

Заснування відділу УКК-ту

Старанням філій Українського Конґресового Комітету в Ню Гейвен на стейт Коннектикат, засновано досі такі відділи УКК-ту: в Ню Гейвен, у Бріджпорті, у Гарфорді та останньо у Вилиментик. В усіх тих місцевостях є більші скупчення українців. Заснування тих станиць УКК-ту треба завдячувати в першій мірі рухливості та запалові голови філії п. Маланчука Антона, що не жалує для справи ні часу ні труду. Заснування відділу УК-К-ту в Вилиментик відбулося дня 6. серпня 1950 р. Збори відкрив п. Маланчук, з'ясувавши їх ціль і завдання та підкресливши, що вони були підготовлені вже перед двома тижнями. На тимчасового провідника зборів він покликав п. Гірчицю Василя. Цей дав слово делегатові УКК-ту з Ню Йорку п. В. Мудрому. В довшому рефераті цей представив присутнім цілі й завдання Укр. Конґ. Комітету під теперішню пору, з'ясував міжнароднє положення і на фоні української справи та познайомив учасників з найважнішими досягненнями УКК-ту за час його десятилітнього існування та праці. Крім того підкреслив особливу вагу праці УКК-ту в ЗДА, що стали провідним чинником у міжнародній політиці. По рефераті промовляв ще п. А. Маланчук, а далі п. Гірчиця, п. Процик та інші.

Тепер збори вибрали президію, яка провела вибори Управи новосновуючого відділу УКК-ту. До президії вибрано: п. Чижа Івана головою та Заяця Івана секретарем. Нововибрана президія по короткій дискусії приступила до вибору Управи. Над кожним зголошеним кандидатом відбувалось окреме голосування. Вибори дали такий вислід: головою Управи нового відділу вибраний: п. Любинський Лев, заступником голови: п. Самохвал Василь, а членами управи: пні Буковецьь Олександра, пп-нове Корець Гнат, Купрак Юліян, Русик Юрій і Грейсон Джан. До Контрольної Комісії вибрані: п. Буковець Василь, пп. Шулевський Василь і Федорець Іван.

Збори прийняли такі резолюції: Українці міста Вилиментик, Конн., зібрані на установчих зборах відділу Українського Конґресового Комітету постановляють: 1) Передати палкий привіт воюючій Україні та солідаризуватись із визвольними українськими силами. 2) Заявити повну підтримку Українському Конґресовому Комітетові, як репрезентантові американських українців, у його праці та змаганнях. Третя та четверта точки резолюцій містять подяку для стейтової філії УКК-ту за її організаційну працю та репрезентантові УКК-ту за доповідь та вказівки для праці новозаснованого відділу.

Резолюції прийнято на внесок о. Буковця. Філію УКК-ту репрезентували на зборах крім голови філії п. Маланчука ще й секретар п. В. Добжанський із Ню Гейвен. В зборах взяло участь понад 70 місцевих українців. До Управи ввійшли представники обох віроісповідних громад, а саме: католицької та православної. Треба надіятись, що в гармонійній та дружній співпраці новозаснований відділ УКК-ту дійде до поважних національних осягів. Збори закінчились відспіванням національного гимну. По зборах відбулося перше засідання Управи відділу та Контрольної Комісії.

К. Ч.

ПОШУКУВАННЯ

Пошукую ТЕКЛЮ ОСТРОВСЬКА, дочку моєї сестри Фрузини і Маріяна Островського з с. Котів, повіт Бережани. Перебувала в Neikargemund, Wiesenbacker str. 70, American Zone, Germany. В 1947 р. вийшла замуж за американського вояка і мала виїхати з ним до Америки. Моє імя з дому Евдокія Гринишин Бесага. Хто знає її адрес, прошу ласкаво мене повідомити.

Mrs. EUDOKIA LYKTEY
30-02 Broadway
Astoria 2, L. I., N. Y.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ перше і друге число „МИ І СВІТ"? Це новий український місячний маґазин, що виходить в Европі й коштує у ЗДА тільки 25 центів. Пишіть замовлення на адресу:

Mrs. W. SMYK
320 S. Wilbur Ave., Syracuse, N. Y.

УКРАЇНЦІ В КАНАДІ

КУЛЬТУРНО-НАЦІОНАЛЬНЕ ЖИТТЯ В ТОРОНТІ

— 23. червня відбулися іспити учнів Рідної Школи при УНО в Торонті, яку ведуть Сестри Служебниці під проводом Евгенії і Астерії. Іспитували голова Рідношкільного Комітету п. Василь Ситник, д-р Степан Росоха і д-р А. Бабич. Учні дуже добре підготовлені і добре відповідали. Зі сотні учнів закінчило свою клясу понад 50 з відзначенням. Школа вже міститься в новозбудованім домі УНО, де має три простори і дуже світляні кляси і канцелярію для учителів. В новому шкільному році 1950-51 передбачується понад 200 учнів.

— 24. червня відомий теноровий співак д-р Василь Тисяк, що недавно прибув з Парижа, мав свій перший концерт в Українськім Національнім Домі УНО. Вступне слово сказав і публиці представив великого українського майстра д-р Степан Росоха. Чисельна публика нагороджувала співака бурхливими оплесками, роблячи йому часті овації!

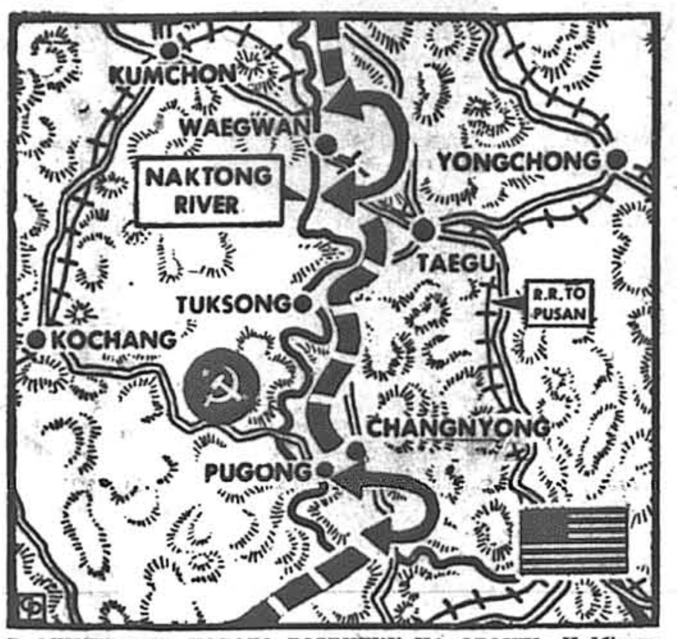
— 25. червня в Домі УНО відбувся великий концерт дітвори Рідної Школи при УНО під проводом сестер Евгенії та Астерії. В концерті, в якому виступали також з національними танками учні Танкової Школи Василя Авраменка, відчувався подих рідної землі і воюючий дух українського народу. Набита авдиторія гуділа від грімких оплесків. Сестри Служебниці могли бути горді на свій успіх. До слова були запрошені мгр. В. Гультай, д-р С. Росоха, ігумен о. Шевчук, В. Авраменко і д-р С. Маценко. Ці були теж присутні на дитячім гостиннім прийнятті і роздачі свідоцтв. Всі учні були обдаровані, крім іншого також цінними книжками, а старші з них книжками „Соймом Карпатської України", які подарував для Рідної Школи автор — д-р Степан Росоха. Свято закінчилося великим вдоволенням української дітвори, яка вже тепер заявляла, що тішиться на нове відвідування Рідної Школи, в нових чудових клясах Українського Національного Дому.

Українці кандидатами на міські уряди у Винипегу

Виборчий Комітет Північного Винипеґу на конвенції делеґатів різнородних установ 28 липня настановив кандидатами на міські становища з третої варди таких українців: А. Загарійчука, кандидатом на олдермана (радного), а С. Царука кандидатом на шкільного радного.

Конвенція найстаршої світської української організації.

Українське Запомогове Братство св. Миколая в Канаді, яке має свій осідок у Винипегу, відбуло 28-29 липня дев'яту конвенцію. Конвенція пройшла успішно, склавши звіт з діяльности за 1948-49. Є це найстарше світське запомогове братство в Канаді, засноване ще в 1905 р. Крім допомогової праці воно веде освітно-культурну ділянку.

В ОЧІКУВАННІ НОВОГО РОЗВИТКУ НА ФРОНТІ. Найбільше напруження є тепер на фронтовій лінії здовж ріки Нактонґ між містами Вейґван і Пуґонґ. На цьому просторі червоним пощастило, вже в чотирьох місцях переправитись через ріку та встановити свої мостові причілки на східному березі, приготовляючись до генерального наступу на Тайґу, що його можна сподіватися в кожній хвилині. Американська авіяція вчора ввечорі скинула на ворожі скупчення 960 тонн бомб.

АМЕРИКАНСЬКІ БОМБИ НА ЧЕРВОНИХ В КОРЕЇ

(Докінчення зі стор. 1-ої)

На східному фронті навколо пристані Поганґ відбувалися льокальні бої. Американські і південно-корейські оборонці все ще вдержують авіяційну базу 8 миль на південь від Поганґ, хоча вона вже кілька днів тому була евакуована. Місто Поганґ, обернене в згарище і руїну, є у ворожих руках, подібно як і місто Кіґйє, вісім миль на північний захід від Поганґ. Проте, повідомлення, що з'єднання американської авіяції бомбардували ворожі війська і танки в місті Атанґ, свідчило б, що ворог і на цьому фронті здобув терен. Стверджується, що крім збільшених в останньому часі реґулярних ворожих сил, на цьому фронті, головно в лісах і горах дещо на захід, діє неозначена кількість червоних партизанів, загрози з боку яких аж ніяк не легковажиться.

Здовж побережжя були активні з'єднання американської та союзницької фльоти. Між іншим, вчора не стверджено в повітрю ані одного ворожого літака.

КАМПАНІЯ АМЕРИКАНСЬКО-НІМЕЦЬКОГО БРАТАННЯ

Франкфурт, Німеччина, 16. серпня. — Командування Американської Армії в Німеччині почало кампанію приязні між американськими вояками і німецьким населенням. Для тої мети будуть використані всі засоби пропаґанди. Ціллі цеї кампанії означуються так: існують всі причини доброго відношення і приязні між американцями і німецьким населенням, бо американці перебувають там тільки тимчасово з виразною метою допомогти німцям вийти з трудноців після програної війни. Практично — між американцями і німцями немає жадних „порахунків" — ані залеглостей. Американські вояки вивчають тепер елементарні знання німецької мови, щоби й цим причинитися до кращого взаємо-розуміння та скріплення американсько-німецької дружби. Це в п'ятому році після безумовної капітуляції — неабиякий прогрес.

З.Д. ЗАСТЕРІГАЮТЬСЯ ЩОДО ІНДІЙСЬКОЇ ПРОПОЗИЦІЇ В СПРАВІ КОРЕЇ

Лейк Соксес, 16. серпня. — Американська делеґація в Об'єднаних Націях, не відступаючи від свого „симпатичного наставлення" до індійської пропозиції в Раді Безпеки відносно створення окремого комітету з шістьох незаінтересованих членів Ради та який мав би за завдання визначити „воєнні цілі" О. Н. в Кореї, все ж таки видвигнула своє застереження, стверджуючи, що ця пропозиція вимагає дбайливого розгляду. В дипломатичних колах вважається, що ця пропозиція є тільки змодифікованою пропозицією премієра Неру, — яка свого часу пустила стільки води на млин совєтської пропаґанди, але не могла дати жадного практичного результату.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

БРОНКС, Н. Й. — Збори Тов. Любов, від. 298, відбудуться в суботу, 26. серпня, в год. 8 ввечір, в церковній галі, 1745 Вашинґтон Еве. Входиться фронтовими дверми. — В. Морозович, секр.

СТЕМФОРД, КОНН. — Місячні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 350 відбудуться в неділю, 20. серпня, в годині 2. пополудні, в церковній галі на Гренвіч Евеню. Просимо всіх членів і члениць, місцевих і позамісцевих прийти на збори на час, бо є важні справи до полагодження. Рівнож пригадується довгуючим членам, щоби вирівнали свої залеглі вкладки, бо інакше будуть суспендовані. — В. Карий, предс.; В. Влащук, кас.; І. Михайлишин, секр.

ВІЛКС-БЕРІ, ПА. — Місячні збори Бр. св. О. Николая, від. 99, відбудуться в неділю, 20. серпня, зараз по Службі Божій, в парафіяльній галі. Проситься всіх членів прийти на ті збори і заплатити свої належитості. — Уряд.

CHICAGO, ILL. — Monthly meeting of Birth of Holy Virgin Society, Branch 259, will be held on Sunday, August 20, 1950 at 1903 W. 51st St., at 2:00 p.m. — P. Trusiak, Treas.

ГАРТФОРД, КОНН. — Відділ 277 повідомляє членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. серпня в 1-ій год. пополудні, в церковній галі на Walnut St. члени, що мусять скоро відіхати на пікнік, можуть свої вкладки заплатити зараз по Службі Божій, себто перед полуднем. Члени, що залягають з вкладками, повинні вирівнати їх. — Н. Хорнат, М. Курдина, С. Федірко, С. Вишневський.

ЧЕСТЕР, ПА. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 156, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в пятницю, 18. серпня, точно в 7. год. ввечір, в Громадськім Домі. Просимо всіх членів бути присутніми. — В. Новак, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 20. серпня, в год. 2. пополудні, в церковній галі на Roosevelt Ave. Проситься всіх членів на ці збори, бо є важні справи до полагодження. Пригадується довгуючим членам, щоб вирівняли свій довг, бо інакше будуть суспендовані. Члени, що були суспедовані в липні, якщо вирівняють свій довг цего місяця, будуть прийняті наново. Приймаємо нових членів на зборах, або теж можна голоситись до секретаря на адресу: John Markowicz, 287 Randolph St., Carteret, N. J. — Гр. Волянський, предс.; Н. Кіра, кас.; І. Маркович, секр.

РАРІТАН, Н. ДЖ.—Місячні збори членів від. 332 відбудуться в суботу, 19. серпня, в год. 8:30 ввечір, в У. Н. Домі, 10 Colfax St. Проситься всіх членів і члениць прийти на збори. — М. Сірман, рек. секр.

ГЕМТРЕМК, МІШ. — Місячні збори Тов. Згода, від. 20, відбудуться в неділю, 20. серпня, в Укр. Хаті, 2273 Grayling Ave., в 2-гій год. пополудні. — Й. Крупка.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 19. серпня, в 8. год. ввечір, в галі Українського Клюбу ім. Драгоманова, 39 Іст 7. вул. Просимо всіх членів прийти на збори. Довгуючі члени повинні вирівняти свої залеглости, інакше будуть суспендовані. — М. Ликтей, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що збори Тов. відбудуться в неділю, 20. серпня, в салі Укр. Клюбу при 13 Washington St., в год. 2-гій попол. Рівнож приймаємо членів без вступного. — За уряд: Н. Мазур, предс.; В. Мандзій, секр.

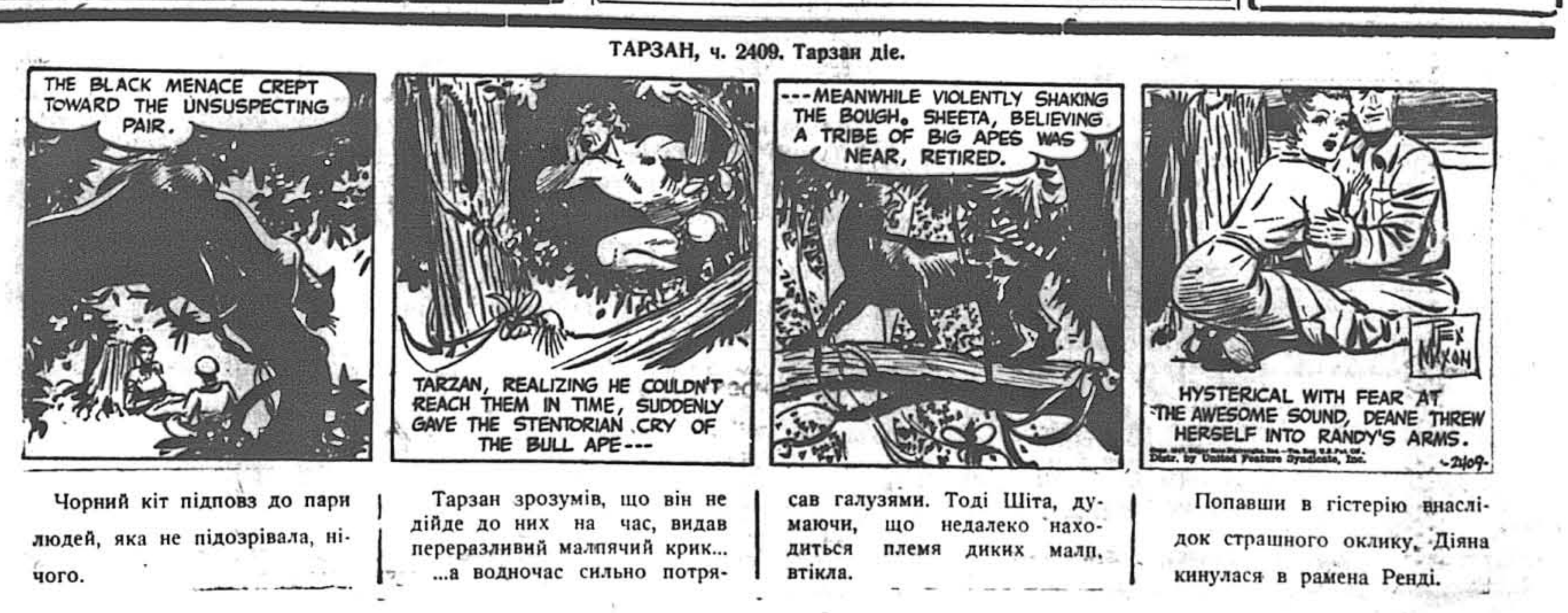
БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Збори Бр. св. Димитрія, від. 288, відбудуться в неділю, 20. серпня, в год. 12. вполудне, в парафіяльній галі, 235 Карбон вул. Уряд просить довгуючих членів вирівняти свої довги, бо каса не може далі за них платити. — За уряд: М. Брус, предс.; Д. Мушастий, кас.; А. Данилюк, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Місячні Збори Бр. св. Юрія, від. 239, відбудуться в суботу, 19. серпня, точно в год. 8. ввечір. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від год. 6:30. З огляду на численні справи, що мусять бути полагоджені, просимо всіх членів прийти на збори. — Уряд.

ВЕЛИКИЙ ЗЕМЛЕТРУС, ОДНАЧЕ НЕ ЗНАТИ, ДЕ?

Вашинґтон. — Геодетичне Товариство Злучених Держав, яке прослідкує сейсмоґрафічні порушення від океану до океану, стверджує, що десь у світі був землетрус таких розмірів, які мало трапляються в історії. Якщо трясення землі виявилося в околицях з численним населенням, то воно могло наробити велетенської шкоди. У Вашинґтоні немає навіть здогаду, де це могло статися. Дехто каже, що це могло бути в Бурмі або в Китаю або в Тибеті. З Калкути, в Індії, наспіли телеґрафічні звідомлення агенції Ройтера, що в східних провінціях Індії далися чути потрясення землі. З того заключають, що великий землетрус міг навістити сусідні країни.

ТАРЗАН, ч. 2409. Тарзан діє.

Чорний кіт підповз до пари людей, яка не підозрівала, нічого.

Тарзан зрозумів, що він не дійде до них на час, видав переразливий малпячий крик... ...а водночас сильно потрясав галузями. Тоді Шіта, думаючи, що недалеко находиться племя диких малп, втікла.

Попавши в гістерію внаслідок страшного оклику, Діяна кинулася в рамена Ренді.